

ŞƏFAƏT



Müəllif: Seyyid Rza Nuseyninəsəb

Janr: Əqidə



ŞƏFAƏT

Şəfaət islamın danılmaz əqidə üsullarından biridir ki, bütün islam firqələri və məzhəbləri Qur'an ayələrinə və rəvayətlərə istinad edərək onu qəbul etmişlər. Amma şəfaətin nəticəsi ilə əlaqədar müəyyən ixtilaflar nəzərə çarpır. Şəfaətin həqiqəti bundan ibarətdir ki, Allah dərgahında müəyyən yüksək məqama malik olan, hörmətə layiq görülən bir insan Mütəal-Allahdan

digər bir insanın günahlarının
bağışlanmasına və ya onun
dərəcəsinin yüksəldilməsinə vasitəçi
olsun. Rəsuli Əkrəm (s.ə.v.v)
buyurur:

أُعْطِيْتُ خَمْسًا... وَأُعْطِيْتُ شَفَاعَةً فَادَّخَرْتُهَا لِأُمَّتِي

**“Mənə beş şey əta olunmuşdur...
Və mənə şəfaət (etmə məqamı) əta
olunmuşdur ki, onu da öz
ümmətim üçün ehtiyat
saxlamışam.”¹**

¹ “Müsnədi Əhməd”, 1-ci cild, səh.301, “Səhihi Buxari”, 1-ci cild, səh.91 Misir çapı

ŞƏFAƏTİN MƏHDUDİYYƏTİ

Qur`an nəzərindən mütləq, yə`ni heç bir qeyd-şərt olmadan nəzərdə tutulan şəfaət rədd olunur. Şəfaət yalnız aşağıdakı hallarda tə`sirlidir:

1-Şəfaət edən şəxs Allah tərəfindən şəfaət etməyə icazəli olsun. Yalnız o kəslər şəfaət edə bilər ki, Allah dərğahına mə`nəvi yaxınlıqdan əlavə, Onun tərəfindən də icazəli olsunlar. Qur`anda bu barədə buyrulur:

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

“Şəfaətə heç kəs malik olmazə yalnız o kəs malik olar ki, Rəhman Allahın yanında əhd almış olsun.”²

Digər bir ayədə buyurulur:

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ

قَوْلًا

“Qiyamət günündə bir kəsin başqasının barəsindəki şəfaəti qəbul olunmaz. Yalnız o kəs üçün

² “Məryəm” surəsi, ayə:87

qəbul olunar ki, Allah ona izn versin və onun danışığından razı olsun.”³

2-Şəfaət olunan şəxs də şəfaətçinin vasitəsilə ilahi feyzi almaq ləyaqətinə malik olsun. Yə`ni onun Allahla imani əlaqəsi, şəfaətçi ilə ruhi bağlılığı kəsilməmiş olsun. Deməli Allahla heç bir iman rəbitəsinə malik olmayan kafirlərə, bə`zi günahkar müsəlmanlara, o cümlədən şəfaətçi ilə ruhi bağlılığa malik olmayan

³ “Taha” surəsi, ayə:109

namazsız, adam öldürən və s. kimi şəxslərə şəfaət olunmaz. Belə ki, Qur`anda namaz qılmayan və qiyamət gününü inkar edənlər barəsində buyrulur:

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ

“Şəfaətçilərin şəfaətinin onlara heç bir faydası olmaz.”⁴

Zalımların barəsində isə buyrulur:

مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ

“Zalımlar üçün heç bir xoşluq,

⁴ “Müddəssir” surəsi, ayə:48

şəfaəti qəbul olunacaq bir şəfaətçi olmayacaqdır.”⁵

ŞƏFAƏTİN FƏLSƏFƏSİ

Şəfaət də tövbə kimi günahdan, azğınlıq yolunun yarısından qayıdaraq bu əməlləri tərk etmək istəyənlər üçün ümid yoludur ki, ömrünün qalan hissəsini Allaha itaətlə keçirmək fikrinə gəlsinlər. Çünki günahkar bir insan hər vaxt məhdud bir şəraitdə (bütün şəraitlərdə yox) şəfaətçinin şəfaətinə

⁵ “Mö`min” surəsi, ayə:18

nail olacağını hiss edərsə bu həddi-hüdudu qorumağa və ondan kənara çıxmamağa çalışar.

ŞƏFAƏTİN NƏTİCƏSİ

Təfsirçilərin arasında şəfaətin günahın bağışlanması, yoxsa dərəcənin yüksəldilməsi ilə əlaqədar nəticəsi barəsində fikir ayrılığı vardır. Lakin Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in buyurduğu:

إِنَّ شَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِأَهْلِ الْكِبَائِرِ مِنْ أُمَّتِي

“Qiyamət günündə mənim

şəfaətim ümmətimdən o kəslərə aiddir ki, kəbirə günahlara mürəkib olmuşlar” – kəlamına diqqət yetirməklə birinci nəzəriyyə daha aydın olur.⁶

Sualın izahında deyilməlidir ki, şəfaət Allaha məxsus olan bir haqqdır. Qur`anda bu barədə buyurulur:

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا

“De: Şəfaət haqqı bütünlüklə

⁶ “Sünəni ibni Macə”, 2-ci cild, səh.583ə “Müsnədi Əhməd”, 3-cü cild, səh.313, “Sünəni Əbu Davud”, 2-ci cild, səh.537ə “Sünəni Tirmizi”, 4-cü cild, səh.45

Allaha məxsusdur.”⁷

Deməli, Allahdan başqasından şəfaət istəmək Allahın mütləq haqqını Onun bəndəsindən istəməkdir və belə istək də həqiqətdə Allahdan başqasına pərəstiş – şirk olub ibadətdə tovhidlə uyğun gəlmir.

Sualda şirk dedikdə Allahın zatında, xaliqiyyətində və ya tədbirində şərik qoşmaq deyil, təbiidir ki, ibadət və pərəstişdə Ona şərik qoşmaq iddia olunur. Aydındır

⁷ “Zumər” surəsi, ayə:44

ki, bu məsələnin bəyanı ibadətəin və pərəstişin dəqiq təfsirinə bağlıdır. Bildiyimiz kimi, ibadətəin mə`nasının təfsiri bizim ixtiyarımıza verilməmişdir ki, məxluq qarşısında hər növ xüzu və bəndədən bir şey istəmək ibadət hesab olunsun.

Qur`an buyurur ki, mələklər Adəmə səcdə etdilər:

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ

**“Onun xilqətini kamil etdikdə,
ona Öz ruhumuzdan üfürdükdə
(mələklərə əmr etdik:) ona səcdə
edin, hamısı səcdə etdilər.”⁸**

Eyni halda bu səcdənin Allahın fərmanı ilə olmasına baxmayaraq mahiyyət baxımından Adəmə ibadət etmək deyildi. Çünki Allah heç vaxt belə bir işə (Adəmə iadət etməyə) fərman verməz.

Həmçinin həzrət Yə`qubun

⁸ “Sad” surəsi, ayə:72-73

övladları və hətta onun özü belə

Yusifə səcdə etdi:

وَرَفَعَ أَبْوَيْهَ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجَّدًا

“O, atasını və anasını taxtda oturtdu və onlar ona (Yusifə) səcdə etdilər.”⁹

Əgər belə bir xüzu (tə`zim, ehtiram) Yusifə pərəstiş və ibadət olsaydı nə ismət məqamına malik olan Yə`qubun özü bu işi görər və nə də övladlarının bu işi görməsinə razı

⁹ “Yusif” surəsi, ayə:100

olardı. Halbuki səcdədən yüksək bir xüzu yoxdur.

Deməli, xüzunun və ya başqasından kömək istəməyin məfhumunu ibadətənin mənasından ayırmalıyıq. İbadət və pərəstişin həqiqəti budur ki, insan hər hansı bir varlığı özünə məbud seçsin, onun qarşısında ibadət etsin, yaxud hər hansı bir varlığı Allahın məxluqu hesab etsin, bununla belə Allahın dünyanı idarə etmək, günahları bağışlamaq kimi işlərinin o məxluqa

həvalə edildiyini güman etsin. Amma əgər bizim hər hansı bir şəxsin qarşısında tə`zim etməyimiz onun ilahiləşdirilməsi, yaxud Allaha aid olan işlərin ona həvalə edilməsi əsasında olmazsa belə bir ehtiram və tə`zim mələklərin Adəm qarşısında, Yə`qubun övladlarının Yusifin müqabilində tə`zim və ehtiram etmələrindən başqa bir şey olmayacaqdır.

Sualın fərz olunduğu halda da demək lazımdır ki, hər vaxt şəfaət

haqqının həqiqi şəfaətçilərə həvalə edildiyini, onların heç bir qeyd-şərt olmadan şəfaət etmələrini və bəndələrin günahlarını bağışlatmalarını təsəvvür etsək belə bir e'tiqad şirk olacaqdır. Çünki bu halda Allahın işini Ondan başqasından istəmiş oluruq. Amma əgər Allahın pak bəndələrindən bə'zilərinin şəfaət məqamına malik olmadan müəyyən hüdudlarda günahkarların barəsində şəfaət etmə haqqına malik olmalarını və onun da

ən mühüm şərtinin Allahın razılığı və izni olduğunu fikirləşsək bu halda belə bir şefaətin saleh bir bəndədən istənilməsi onun mə`bud hesab edilməsini, eləcə də Allahın işlərinin ona həvalə edilməsini gərəkli etmirə əksinə bu, bir iş şə`ninə yaraşan şəxsdən həmin işi istəməkdir.

Tarixdən mə`lumdur ki, Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-in həyatında günahkarlar günahlarının bağışlanması üçün o həzrətin hüzuruna gəlir və o həzrət də onlara

şirk nisbəti vermirdi. İbni Macənin
 “Sünən” kitabında Peyğəmbəri
 Əkrəm (s.ə.v.v)-dən belə rəvayət
 olunur:

أَتَدْرُونَ مَا خَيْرِي رَبِّي اللَّيْلَةَ؟ قُلْنَا اللَّهُ وَ رَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ

فَأَنَّهُ خَيْرِي بَيْنَ أَنْ يَدْخُلَ نِصْفُ أُمَّتِي الْجَنَّةَ وَ بَيْنَ الشَّفَاعَةِ

فَاخْتَرْتُ الشَّفَاعَةَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنَا مِنْ

أَهْلِهَا قَالَ هِيَ لِكُلِّ مُسْلِمٍ

**“Bilirsinizmi ki, Allah bu gecə
 məni hansı şeyləri seçməkdə ixtiyar
 sahibi etdi?” Dedilər: “Allah və**

Onun Peyğəmbəri daha yaxşı bilər.” Buyurdu: “O, məni iki işin hansı birini seçməkdə ixtiyar sahibi etdi: Mənim ümmətimin yarısını behiştə daxil etmək və şəfaət etmək. Mən şəfaəti seçdim.”

Biz dedik: “Ey Peyğəmbər, öz Pərvərdigarından istə, bizi şəfaətə layiqli etsin.” Buyurdu: “Şəfaət hər bir müsəlman üçün olacaq.”¹⁰

Bu hədisdə Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-in dostları aşkar şəkildə

¹⁰ “Sünəni ibni Macə”, 2-ci cild, “Zikrüş-şəfaət” babı, səh.586

onlara şəfaət etməsini istəyir və
 “udullahə...” deyirlər.

Qur`an buyurur:

وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ

وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَّحِيمًا

**“Və əgər onlar özlərinə zülm
 etdikləri zaman sənə tərəf gəlib
 Allahdan bağışlanmaq istəsələr və
 Allahın Rəsulu da onlar üçün
 bağışlanmaq istəsə Allahın
 tövbələri qəbul edən və mehriban**

(olduğunu) görərlər.”¹¹

Başqa bir ayədə Yə`qubun (ə)
övladlarının dilindən buyurulur:

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا خَاطِئِينَ

“(Yə`qubun övladları) dedilər:

**Ey ata, Allahdan bizim
günahlarımız üçün məğfirət
(bağışlanmaq) istə, həqiqətən biz
xətakarlardan olduq.”¹²**

Həzrəti Yə`qub (ə) da onlar üçün
istiğfar etmək və`dəsi verdi və heç

¹¹ “Nisa” surəsi, ayə:64.

¹² “Yusif” surəsi, ayə:97

vaxt onları şirkə müttəhim etmədi:

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

**“(Yə`qub) dedi: Tezliklə
Rəbbimdən sizin üçün məğfirət
istəyəcəyəm, həqiqətən O,
bağışlayan və mehribandır.”¹³**

¹³ “Yusif” surəsi, ayə:98

TƏVƏSSÜL

Əql və vəhy məntiqi baxımından nəinki insanlar, hətta bütün dünya varlıqları belə öz yaradılışlarında Allaha möhtac olduqları kimi özlərinin tə`sir qoymaqlarında belə Ona ehtiyacıdır:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

“Ey insanlar, siz Allaha ehtiyaclısınız və yalnız Allah ehtiyacsız, bəyənilmiş və tə`rifə

layiqdir.”¹⁴

Başqa bir ayədə bütün qələbələrin
aləmlərin Rəbbinə məxsus olduğunu
bildirir və buyurur:

وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

**“Nüsrət və kömək yalnız əziz və
həkim Allah tərəfindəndir.”¹⁵**

İslamın bu danılmaz prinsipi
əsasında biz müsəlmanlar bütün
namazlarda aşağıdakı şərif ayəni
dəfələrlə təkrar edirik:

¹⁴ “Fətir” surəsi, ayə:15

¹⁵ “Ali İmran” surəsi, ayə:126

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

**“(Pərvərdigara!) Yalnız Sənə
pərəstiş edir və yalnız Səndən
kömək istəyirik.”¹⁶**

İndi yuxarıdakı sualın cavabının
aydınlaşması üçün deyirik: Allahdan
başqasından kömək istəmək iki cür
təsəvvür olunur:

1-İnsandan, yaxud hər hansı bir
varlıqdan elə kömək istəyək ki, onu
varlığında, yaxud öz əməllərində

¹⁶ “Həmd” surəsi, ayə:5

müstəqil, kömək çatdırmaqda Allahdan ehtiyacsız hesab edək. Şübhəsiz, Allahdan başqasından bu cür kömək istəmək sırf şəkildə şirkdir ki, Qur`ani-Kərimin aşağıdakı ayəsində onun əsassız olduğu bəyan edilir:

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ

أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

“De: Əgər Allah sizin barənizdə əzab iradə etsə sizi ondan amanda saxlayan kimdir?! Yaxud əgər

rəhmət iradə etsə (onun qarşısını kim ala bilər?!) Və onlar özləri üçün heç bir dost və köməkçi tapmazlar.”¹⁷

2-Digəri isə bundan ibarətdir ki, başqa insandan kömək istəyərkən onun Allahın yaratdığı bilək, Ona ehtiyacılı hesab edək və onun özündən heç bir müstəqilliyi olmadığını, onun tə`sir qoymasının da yalnız böyük Allahın tərəfindən, Onun icazəsi ilə olduğunu,

¹⁷ “Əhzab” surəsi, ayə:17

bəndələrinin bə`zi çətinliklərini həll etmək üçün bu tə`siri ona verdiyini bilək.

Bu təfəkkürə əsasən kömək istənilən şey vasitə hökmündədir, belə ki, böyük Allah onun bə`zi ehtiyaclarının tə`min olunmasında bir vəsilə qərar vermişdir. Bu cür kömək istəmək həqiqətdə Allahdan kömək istəməkdir, çünki yalnız Allah bu vasitələrə və səbəblərə varlıq bağışlamış, başqalarının ehtiyaclarını tə`min etməkdə tə`sir və qüvvəni O

vermişdir. Ümumiyyətlə bütün insanların həyatı bu səbəb-nəticə qanunu əsasında qurulmuşdur. Belə ki, insan başqalarından kömək almadan yaşamaq istəsə, həyatında çox çətinliklərlə üzləşər. Burada da onlara, Allahın köməyinin gerçəkləşməsində sadəcə bir amil və vasitə olmaları, öz varlıqlarının əslinin Allahdan olması, eləcə də onların tə`sir qoymasının Allah tərəfindən olması nəzəri ilə baxsaq, bu cür köməyin tovhid və

yeganəpərəstliklə heç bir ziddiyyəti yoxdur.

Əgər Allahı tanıyan tovhidçi bir əkinçi torpaq, su, hava, günəş və s. kimi amillərdən istifadə edib kömək alırsa və taxılı cücərdib məhsul əldə edə bilirsə həqiqətdə Allahdan kömək istəyir, çünki o bilir ki, bu kimi səbəb və vasitələrə qüvvə və iste'dad verən məhz Allahdır. Aydındır ki, bu cür kömək istəmək tovhid və yeganəpərəstlik ruhu ilə tamamilə uyğundur, hətta Qur'an bu

kimi kömək istəməyi bizə fərman
verərək buyurur:

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ

**“Səbr və namazla kömək
istəyin.”¹⁸**

Aydındır ki, səbr və müqavimət
bəşərin işidir və bizə də onlardan
kömək almaq əmr olunub. Eyni halda
belə bir kömək istəmək **“iyyakə
nə`budu və iyyakə nəstəin”**
ayəsindəki həsr ilə (yə`ni yalnız

¹⁸ “Maidə” surəsi, ayə:45

Allahdan kömək istəməklə) zidd deyildir.

**NƏ ÜÇÜN ŞİƏLƏR ZİYARƏT
ZAMANI HƏRƏMİN QAPI
DİVARINI ÖPÜR VƏ
TƏBƏRRÜK EDİRLƏR?**

İlahi övliyaların əsərlərinə təbərrük etmək müsəlmanların arasında yaranmış təzə bir məsələ deyildir və bu əməlin Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-in və səhabələrin həyatı dövrünə gedib çatan dərin kökləri

vardır. Təkcə Peyğəmbər (s.ə.v.v) və onun köməkçiləri deyil, hətta əvvəlki peyğəmbərlər də bu məsələyə diqqət yetirmişlər. İndi Allah övliyalarının əsərlərinə təbərrük etməyin şər'i cəhətdən qanuni bir iş olmasını kitab və sünnə nəzərindən qeyd edirik:

1-Qur`anda buyurulur: Yusif (ə) özünü qardaşlarına təqdim edərək onları bağışladığı zaman buyurdu:

اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَالْقُوهُ عَلَيَّ وَجِهَ اَبِي يَاتِ بِصِيرًا وَاْتُونِي

بِاهْلِكُمْ اَجْمَعِينَ

**“Mənim bu köynəyimi özünüzlə
aparın və atamın (Yə`qubun)
üzünə atın ki, gözləri sağalsın.”¹⁹**

Sonra buyurulur:

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَىٰ وَجْهِهِ فَارْتَدَّ بَصِيرًا

**“Müjdə verən köynəyi onun
(Yə`qubun) üzünə atanda gözləri
açıldı.”²⁰**

Qur`anın bu bəyanı bir ilahi
peyğəmbərin (Yə`qubun) digər bir
peyğəmbərin (həzrəti Yusifin)

¹⁹ “Yusif” surəsi, ayə:93

²⁰ “Yusif” surəsi, ayə:96

köynəyinə təbərrük etməsinə aşkar bir dəlildir, hətta göstərir ki, qeyd olunan köynək həzrəti Yə`qubun gözlərinin sağalmasına belə, səbəb olmuşdu. Məgər iddia etmək olarmı ki, bu iki əziz peyğəmbərin əməlləri tovhid və yeganəpərəstlik çərçivələrindən xaricdir?!

2-Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)

Allah evini təvaf edərkən Həcərul-əsvədə istilam edir (bədənini ona sürtür), yaxud öpürdü. Buxari özünün “Səhih” kitabında yazır: Bir nəfər

Əbdüllah ibni Ömərdən Həcərul-
əsvədə istilam etmək barəsində
soruşduqda o dedi:

يَسْتَلِمُهُ وَ يُقَبِّلُهُ, رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

**“Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in Həcərul-
əsvədə istilam edib onu öpdüyü
gördüm.”²¹**

Halbuki əgər bir daşa əl sürtmək
və öpmək Allaha şəriq qoşmaq
olsaydı tovhid carçısı olan
Peyğəmbər (s.ə.v.v) heç vaxt belə bir

²¹ “Səhihi Buxari”, 2-cüz, Həcc kitabı, taqbilul həcər babı, səh.151-152, Misir çapı

iş görməzdi.

3-”Sihah” və “Müsnəd”lərdə, tarix və sünən kitablarında Peyğəmbər (s.ə.v.v) səhabələrinin o həzrətin əsərlərinə, o cümlədən paltarına, dəstəməzının suyuna, su qabına və s. kimi şeylərinə təbərrük etməsi barəsinə çoxlu rəvayətlər mövcuddur. Onlara müraciət etməklə bu işin qanuni və şər`i məsələ olmasında azacıq belə şəkk-şübhəyə yer qalmır. Bu barədə mövcud olan rəvayətlərin sadalanması bu kitaba sığmaz, lakin

nümunə olaraq onlardan bir neçəsini qeyd edirik:

a) Buxari “Səhih” kitabında Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v) və o həzrətin dostlarının xüsusiyyətlərini şərh edən uzun bir rəvayət əsnasında belə deyir:

إِذَا تَوَضَّأَ كَادُوا يَقْتَتِلُونَ عَلَيَّ وَضُوءِهِ

“Peyğəmbər (s.ə.v.v) dəstəmaz alanda az qalırdı ki, müsəlmanlar (o həzrətin dəstəmaz suyunu təbərrük

etmək üçün) bir-birilə vuruşalar.”²²

b) İbni Həcər deyir:

إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُؤْتِي

بِالصَّبِيَّانِ فَيُبْرِكُ عَلَيْهِمْ

“Uşaqları Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in yanına gətirirdilər və o həzrət təbərrük olaraq onlara dua edirdi.”²³

v) Məhəmməd Tahir Məkki deyir:

وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

²² “Səhihi Buxari”, 3-cü cild, ma yəcuzu minəşşuruti fil-islam babı, əşşuruti fil-cihad vəl-musalihə babı, səh.195

²³ “Əl-isabə”, 1-ci cild, kitabın xütbəsi, səh.7, Misir çapı

الْعَدَاةَ جَاءَ حُدْمُ الْمَدِينَةِ بِأَنْبِيَتِهِمْ فِيهَا الْمَاءُ فَمَا يُؤْتِي بِإِنَاءٍ إِلَّا

غَمَسَ يَدَهُ فِيهَا فَرُبَّمَا جَاؤُوهُ فِي الْعَدَاةِ الْبَارِدَةِ فَيَغْمِسُ يَدَهُ

فِيهَا

“Ümmü Sabitin belə dediyi rəvayət olunmuşdur: Peyğəmbər (s.ə.v.v) mənim yanıma gəldi, dirəkdən asılmış məşkin (tuluğun) ağzından su içdi, mən də qalxıb məşkin ağzını kəsdim.” Sonra əlavə edərək deyir:)

Bu hədisi Tirmizi rəvayət edərək demişdir: Hədis səhih və həsəndir.

Bu hədisin şərhçisi “Riyazus-salihin”

*kitabında deyir: Ümmü Sabit məşkin
ağzını kəsmişdi ki, Peyğəmbər
(s.ə.v.v)-in mübarək ağzı dəyən yerini
saxlasın və ona təbərrük etsin.
Həmçinin səhabələr çalışırdılar ki,
Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v)-in su
içdiyi yerlərdən su içsinlər.”²⁴*

وَ سَلَّمَ إِذَا صَلَّى "كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

الْغَدَاةَ جَاءَ حُدْمُ الْمَدِينَةِ بِأَنْبِيَتِهِمْ فِيهَا الْمَاءُ فَمَا يُؤْتِي بِإِنَاءٍ إِلَّا

غَمَسَ يَدَهُ فِيهَا فَرَبَّمَا جَاؤُوهُ فِي الْغَدَاةِ الْبَارِدَةِ فَيَغْمِسُ يَدَهُ

فِيهَا

²⁴ "Təbərrüküs-səhabə" (Məhəmməd Tahir Məkki), birinci fəsil, səh.29

“Mədinənin xidmətçiləri sübh namazı zamanı su qabları ilə Peyğəmbər (s.ə.v.v)-in yanına gədirdilər, Peyğəmbər (s.ə.v.v) mübarək əlini o qabların hər birinin suyuna batırırdı. Çox hallarda soyuq sübh çağları o həzrətin hüzuruna çatırdılar, yenə də Peyğəmbər (s.ə.v.v) təbərrük üçün əlini o qablara salırdı.”²⁵

Bununla da Allah övliyalarına və

²⁵ “Səhihi Müslim”, 7-ci cüz, Kitabul-fəzail, Qurbun-Nəbi babı, səh.79. Əlavə mə'lumat almaq üçün aşağıda qeyd olunan mənbələrə müraciət edə bilərsiniz: 1-“Səhihi Buxari”, Kitabi Əşribə, 2-“Əl-müvəttəə” (Malik), 1-ci cild, səh.138 Peyğəmbərə salavat göndərmək babı, 3-“Usdul-Ğabə”, 5-ci cild, səh.90, 4-“Müsnədi Əhməd”, 4-cü cild, səh.32, 5-“Əl-İstiyab” (“Əl-İsabə”nin haşiyəsində), 3-cü cild, səh.631, 6-“Fəthul-Bari”, 1-ci cild, səh.281-282

onların əsərlərinə təbərrük etməyin
caizliyini göstərən dəlillərin
möhkəmliyi və şiələri bu əmələ görə
şirk və Allahdan qeyrisinə pərəstişlə
müttəhim edənlərin tovhidin və şirkin
mə`nasını düzgün şəkildə təhlil edə
bilməmələri aydın olur. Çünki şirk və
Allahdan başqasına pərəstişin
mə`nası budur ki, Allaha pərəstişlə
yanəşi digər bir varlığı da Allah
hesab edərək ona pərəstiş edək,
yaxud Allahın işlərini ona aid edərək
onu varlığın əslində və yaxud tə`sir

qoymada müstəqil və Allahdan ehtiyacsız qələmə verək. Halbuki şiələr Allah övliyalarının əsərlərini, onların özləri kimi, Allahın məxluqu və yaratdığı bilir, belə ki, həm vücuda gəlməyin özündə, həm də tə`sir qoymaqda yeganə Allaha ehtiyacıdırlar.

Şiələr yalnız öz rəhbərlərinin və dində irəlidə olanların ehtiramını saxlamaq, onlara riyasız məhəbbət bəslədiklərini göstərmək üçün onların əsərlərinə təbərrük edirlər. Şiələr

Peyğəmbəri Əkrəm (s.ə.v.v) və onun Əhli-beytini ziyarət edərkən zərihi öpür, sonra onun qapısına əl sürtürlər. Səbəbi də yalnız budur ki, Peyğəmbər (s.ə.v.v)-ə, onun pak itrətinə eşq-məhəbbət bəslədiklərini göstərsinlər. Bu da bir insani duyğulardan qaynaqlanan bir məsələdir ki, aşiq olan insanlarda təcəlli edir. Gözəl bəyanlı şair deyir:

أَمَّرَ عَلِيَّ الدِّيَارِ دِيَارِ سَلَمِي أَقْبَلُ ذَا الْجِدَارِ وَ ذَا الْجِدَارِ

وَمَا حُبُّ الدِّيَارِ شَغَفَنَ قَلْبِي وَ لَكِنِ حُبُّ مَنْ سَكَنَ

*“Səlma”nın diyarından keçirəm,
Bu divarı, o divarı öpürəm*

*O diyarı sevmək mənim qəlbimi
şad etmir, Lakin onda sakin olan
şəxsin məhəbbəti məni vəcdə
gətirmişdir.*
